

5

LET památkou
světového dědictví

GREAT SPA TOWNS *of Europe*

unesco

The Great Spa Towns of Europe
Inscribed on the World
Heritage List in 2021

mediální sada
2026

www.greatspatownsofeurope.eu

Úvod

Velká evropská lázeňská města jsou nadnárodní sériovou památkou zapsanou na seznamu světového dědictví UNESCO. Sdružují jedenáct slavných historických lázeňských měst rozložených v sedmi zemích: Rakousku, Belgii, České republice, Francii, Německu, Itálii a Spojeném království. Společně tvoří jednu jedinou památku.

Tato lokalita ilustruje evropský lázeňský fenomén, kdy se lázeňská kúra stala rozšířenou praxí pro fyzickou a duševní regeneraci. Tento jedinečný kulturní úspěch dosáhl svého vrcholu v 18. a 19. století a formoval dnešní moderní zdravotní a wellness turistiku.

Nejen památka, ale celá filozofie.

Velká evropská lázeňská města se rozvinula kolem přírodních minerálních pramenů a stala se inspirací pro inovativní model urbanismu zaměřený na pohodu a zdraví. Díky pečlivému návrhu s léčivými krajinami a lázeňskou architekturou vytvořila tato města novou typologii měst a bezprecedentní architektonické prototypy. Navržena tak, aby ladila s přírodním prostředím a fungovala udržitelným způsobem, představují jediný příklad urbanizace specificky navrženého kolem lékařské praxe.

Tyto módní lázeňská města, která jsou synonymem zdraví, volného času a přátelské atmosféry, se stala kulturní konkurencí velkých evropských metropolí. Díky bohatosti a kvalitě kulturních aktivit a zařízení, které svým návštěvníkům nabízejí, přilákala tato města turisty a lázeňské hosty z celého světa.

**11 měst
7 zemí
1 světového
dědictví**

Co dělá město jedním z velkých lázeňských měst Evropy?

Města sdílející označení „Velká evropská lázeňská města“ mají společné rysy, ačkoli se jejich struktura a územní uspořádání liší v závislosti na místních geografických podmínkách a omezeních. Společné prvky, díky nimž spadají do kategorie „Velkých evropských lázeňských měst“, jsou:

Prameny a zdroje minerální vody.

Léčebná lázeňská krajina – zelené prostředí, které se pravidelně využívá k pohybu jako součást léčebné terapie, ale také k odpočinku a zábavě.

Lázeňské budovy určené k „užívání vodních procedur“, jako jsou lázně, osvěžovací místnosti, konzumní místnosti a architektonické prototypy, jako je „kurhaus“ (lázeňský dům) a „kursaal“ (lázeňský sál).

Prostory, kde se lze setkávat, odpočívat a vychutnávat umění a kulturu. Kasina, divadla, opery, koncertní sály a taneční sály najdete ve většině velkých lázeňských měst.

Široká nabídka ubytovacích zařízení, která umožňuje ubytovat velký počet hostů, zahrnující hotely různých velikostí i četné vily.

Zkušenosti lékařů specializující se na lázeňskou medicínu, balneologii a rekreační terapie.

Infrastruktura úzce spojená s lázněmi, jako jsou například léčebny využívající minerální prameny, lanovky, říční a železniční doprava, budovy určené k plnění do lahví a vývozu vody a jejich derivátů, jakož i potrubí pro přepravu vody.

Procházkové trasy a stezky vhodné pro lehkou sportovní aktivitu, zahrnující promenády, sloupové, dlážděné pasáže, parky, krajinářské zahrady a rozsáhlou síť lesních stezek. Tyto veřejné prostory byly v tomto elegantním přímořském letovisku také ideálním místem pro setkávání a společenské posezení.

Díky vysoce rozvinutému a pečlivě spravovanému městskému prostoru, který zahrnuje lázeňský komplex, rekreační a léčebnou krajinu, infrastrukturu a sportovní zařízení, se tato města stala komplexními destinacemi zaměřenými na wellness a dosáhla tak své soběstačnosti.

Nehmotné hodnoty, jako je internacionalismus, kulturní soužití a výměna myšlenek a inovací, které formovaly vývoj v medicíně, politice, umění a kultuře.

Lázeňská činnost, která v celém městě přetrvává dodnes! Město je i nadále turistickým lázeňským střediskem s živými tradicemi spojenými s lázeňskou péčí a neustálým využíváním lázeňských zařízení a pramenů.

Velká lázeňská města Evropy

1. Baden bei Wien, RAKOUSKO
2. Spa, BELGIE
3. Františkovy Lázně, ČESKÁ REPUBLIKA
4. Karlovy Vary, ČESKÁ REPUBLIKA
5. Mariánské Lázně, ČESKÁ REPUBLIKA
6. Vichy, FRANCIE
7. Bad Ems, NĚMECKO
8. Baden-Baden, NĚMECKO
9. Bad Kissingen, NĚMECKO
10. Montecatini Terme, ITÁLIE
11. Ville de Bath, SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

Velká lázeňská města Evropy byla zapsána na Seznam světového dědictví jako místa s výjimečnou univerzální hodnotou na základě následujícího kritéria Úmluvy o světovém dědictví:

Kritérium (ii) — „Svědčit o významné výměně lidských hodnot v průběhu času nebo v rámci určitého kulturního prostoru světa, pokud jde o vývoj architektury nebo techniky, monumentálního umění, urbanismu či krajinářství.“

Kritérium (iii) — „Představovat jedinečné nebo alespoň výjimečné svědectví o kulturní tradici či živé či zaniklé civilizaci.“

Baden bei Wien, Rakousko: *lázeňské město císařů*

Město Baden-Bie-Wien, vzdálené pouhých 30 km od Vídně, je proslulé svými termálními vodami s léčivými účinky. Díky svým sirným termálním pramenům a mírnému podnebí je Baden oblíbenou lázeňskou destinací již od římských dob. Stalo se oblíbeným letním letoviskem nejvýznamnějších císařských dynastií světa, Habsburků, a centrem přitažlivosti pro významné politické osobnosti. Lázeňská čtvrť se rozkládá kolem lázeňské zahrady, v níž se nachází Kurhaus, Trinkhalle, Sommerarena a hudební pavilon. Lázeňská krajina se rozprostírá v malebném prostředí kopců a údolí, které je poseto vilami a parky. Baden-Bie-Wien má bohaté hudební dědictví, protože bylo jedním z oblíbených míst Mozarta, Strausse a Beethovena, který zde během svých četných pobytů zkomponoval části své 9. symfonie. Beethovenovo letní sídlo je dnes jedinečným muzeem pro návštěvníky s imerzivním zvukovým zážitkem.

Spa, Belgie: *Café de l'Europe*

Spa, „Perla belgických Arden“, sehrálo významnou roli v uznání léčivých účinků minerální vody. Jeho perlivé vody byly ideální k pití a od té doby se rozšířily po celé Evropě. Již od počátku 18. století byly četné prameny ve Spa, které se nacházejí na zalesněném kopci jižně od města, využívány jak k křenoterapii, tak k fyzické aktivitě. Síť promenád protínala spadské lesy a spojovala je s městem. Spa si také získalo mezinárodní renomé jako průkopník hazardních her a je domovem nejstaršího kasina na světě, které bylo otevřeno v roce 1763. Od druhé poloviny 19. století se proměnilo v moderní lázeňské středisko s klasickou francouzskou architekturou. Dnes jsou tradice a lázeňské know-how udržovány díky výstavbě nového lázeňského centra s výhledem na město, které je spojeno historickou lanovkou.

Františkovy Lázně, Česká republika: *moderní evropské lázeňské město*

Františkovy Lázně, které jsou součástí „Západočeského lázeňského trojúhelníku“, jsou ideálně plánovaným lázeňským městem s harmonickým vzhledem a vzdušnou atmosférou. Jeho architektura vychází z barokních principů symetrie a je postavena podle ortogonálního plánu. 24 pramenů s pavilony je propojeno dlouhými rovnými promenádami. Město obklopené rozsáhlými lesy a vřesovišti se stalo jedním z prvních rašelinových lázeňských středisek na světě. Nedaleká národní přírodní rezervace Soos je přezdívána „český žlutý kámen“. Sopka Komorní Hůrka byla předmětem vědeckých debat mezi největšími světovými odborníky té doby, po boku německého básníka Goetha, který ji navštívil více než 30krát. Historická specializace Františkových Lázní na léčbu ženských nemocí přiměla ženy, aby sem jezdily bez doprovodu mužů, což z města učinilo místo rané emancipace.

Karlovy Vary, Česká republika: *evropský festival pod širým nebem*

Karlovy Vary, ležící v údolí řeky Teplé, jsou domovem jedinečného přírodního úkazu: gejzíru z horkých pramenů. V samém srdci lázeňského města tryská pramen do výšky téměř 12 metrů a produkuje v průměru 2 000 litrů minerální vody za minutu! Termální voda z pramene zásobuje lázeňská zařízení a slouží k výrobě karlovarské termální soli a tradičních suvenýrů pokrytých kamenem. Lázeňská čtvrť, která kopíruje četné termální prameny tryskající z města, se pyšní bohatou historizující a secesní architekturou. Okolní lázeňskou krajinu charakterizují terasovitá údolí, extravagantní vily, promenády, stezky a odlehle vyhlídky. V průběhu historie město hostilo královské rodiny, evropské hlavy států, vysokou šlechtu a renomované umělce. Nikde jinde dnes není lázeňská léčba tak patrná jako v četných nádherných kolonádách, kde lze každý den vidět tisíce návštěvníků pít z tradičních porcelánových lázeňských šálků.

Mariánské Lázně, Česká republika: *dokonalé souznění s přírodou*

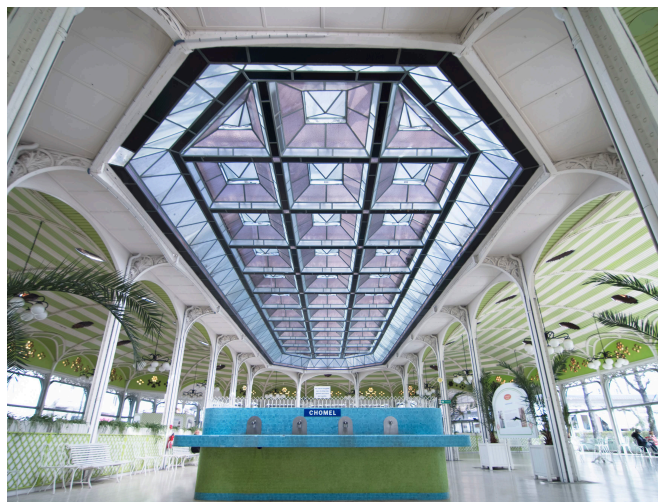

Mariánské Lázně, „koupaliště v parku“, jsou součástí „Západočeského lázeňského trojúhelníku“. Město obklopují lesy a díky své nadmořské výšce 630 metrů a čistému vzduchu se řadí mezi klimatické lázně. Návštěvníci zde mohou využít kombinace přírodních minerálních vod, pramenního plynu (přírodní oxid uhličitý pro suché plynové koupele a plynové injekce), rašeliny, rašeliniště a bahna, to vše v uklidňujícím klimatu. Prameny vyvěrají na zalesněných kopcích lemovaných turistickými stezkami, které byly oblíbenou trasou slavných návštěvníků, včetně krále Eduarda VII. Od 70. let 19. století si Mariánské Lázně získaly mezinárodní pověst jako místo setkávání královských rodin a šlechty, místo důležitých světových politických jednání, vědeckých setkání a inspirace pro velké umění. Bohaté minerální prameny tvoří ústřední bod Centrálního parku, vedle rozmanitého neoklasicistního komplexu výjimečných prostorových budov, včetně pavilonů, majestátní kolonády a ikonické „zpívající fontány“.

Jako inovativní centra medicíny, lázeňství a volného času poskytovaly velké evropské lázeňské města zdravotní péči všem a započaly tak proměnu evropské společnosti tím, že zmenšovaly propast mezi aristokracií a rychle rostoucí střední třídou.

Vichy, Francie: *královna lázeňských měst*

Vichy, „královna lázeňských měst“, významně přispěla k formování evropské lázeňské kultury 19. století. Jedná se o nejprestižnější a nejznámější francouzské lázeňské město; vzorový lázeňský areál. Nachází se v rovině na břehu řeky Allier a spojuje pařížské urbanistické principy s lázeňskou promenádou přímo v srdci města. Napoleon III. podpořil výstavbu nového lázeňského města, obohaceného o parky a bulváry, a vytvořil tak kosmopolitní „Malý Paříž“ složený z velkých lázeňských komplexů, čerpacích sálů propojených krytými promenádami, kasina a divadla, hotelů a vil. Návštěvníci si mohou celé Vichy užít pěšky. Úspěch Vichy se obnovil po obtížném období druhé světové války a balená voda – královna lázeňských měst – se i nadále ve velkém množství vyvážela do celého světa. Tak vznikly kosmetické a pečující produkty Laboratoires Vichy, vedoucí značky v lékárnách na evropském kontinentu.

Bad Ems, Německo: *malebné císařské lázně*

Bad Ems je malé lázeňské městečko zasazené v hlubokém údolí řeky Lahn, přítoku Rýna. Jeho podoba i funkce svědčí o hluboké tradici evropských lázní v průběhu dějin. Malebné „císařské lázně“ se staly jedním z nejvýznamnějších lázeňských měst v Německu, místem významných událostí a politických rozhodnutí, průkopníky hazardních her a bohatého hudebního dědictví. Jeho termální prameny se nacházejí na břehu řeky, kde lázeňská čtvrť v průběhu dějin vždy zaujímala stejné místo. Architektonický vývoj sahá od středověkého Wildbadu přes barokní dvorský život až po sofistikované mezinárodní lázeňské středisko 19. století a modernistické stavby z počátku 20. století. Lázeňskou krajinu protkávají léčebné stezky a vysoké skalnaté vyhlídky, které byly oblíbenými turistickými trasami některých z nejslavnějších spisovatelů a umělců evropské historie. Minerální voda z Bad Ems má dlouhou tradici stáčení do lahví a její soli se dodnes používají ve slavných pastilkách Emser k léčbě hlasu.

Baden-Baden, Německo: *letní hlavní město Evropy*

Baden-Baden, „letní hlavní město Evropy“, navštěvovala v 19. století vládnoucí a kulturní elita kontinentální Evropy. Nachází se na západním okraji Černého lesa a stalo se jedním z nejvýznamnějších a nejoblíbenějších lázeňských středisek v Evropě, které od starověku až po současnost udržuje nepřerušovanou tradici využívání minerální vody k léčebným účelům. Stejně jako nedávno zrekonstruovaná lázeňská čtvrť na druhé straně řeky Oos, naproti starému městu, i zde, v Kurhausu a v kasinu, si Baden-Baden získalo světovou pověst jako vrcholný příklad německého lázeňského města zasvěceného hazardu. Bylo také místem inspirace pro velké umělce a díla světového významu. Dnes jsou lázeňské kúry a koupele stále velmi oblíbené v historických i moderních lázeňských zařízeních, zatímco výjimečná hudební a divadelní tradice je i nadále živě udržována.

Bad Kissingen, Německo: *mezi klasicismem a modernitou*

Bad Kissingen, významné bavorské lázeňské město, které spojuje neoklasicismus 19. století s modernou, je pozoruhodné zejména díky reformám z počátku 20. století. Architekt Max Littmann postavil a přestavěl téměř celé lázeňské město v jedinečném architektonickém stylu, přičemž využil inovativní tvary a materiály. Čerpací hala Wandelhalle je největší stavbou svého druhu na světě, Zelený sál je proslulý svým bohatě zdobeným nábytkem inspirovaným secesí a sál Maxe Littmanna (v budově Regentenbau) je považován za jeden z nejkrásnějších koncertních sálů na světě. Jeho rozvoj byl ovlivněn četnými prameny, řekou Saale a nejstarší formální lázeňskou zahradou mimo městské prostředí, které harmonicky přecházejí v parky a zalesněné kopce. Mezinárodní charakter se od roku 1874 posílil díky návštěvám německého kancléře Otta von Bismarcka, jehož sídlo bylo zachováno v Horní solné lázni. Tato čtvrť je pozoruhodná svými prvními průmyslovými zařízeními na výrobu solanky, což je důležitý rys evropských lázeňských středisek.

Montecatini Terme, Itálie: *evropské lázeňské centrum uprostřed zahrad*

Montecatini Terme v Toskánsku leží uprostřed oázy olivovníků, borovic, zahrad, parků ve francouzském stylu a promenád. Díky své historické roli při objevování léčivých účinků minerální vody je Montecatini Terme významným lázeňským střediskem v zemi bohaté na termální prameny. Město, které přitahuje renomované intelektuály a umělce, jako byli Verdi, Puccini a Leoncavallo, je výsledkem ambiciózního projektu renovace, který proměnil „lázeňskou zahradu“ z konce 18. století v „krajinářské lázně“. Monumentální lázeňská architektura se rozprostírá kolem čtyř hlavních pramenů a jako drahokamy se rozkládá v zeleni města. Historická lanovka stoupá po strmých svazích do Montecatini Alto, středověkého městečka s náměstími, paláci, hradbami a opevněním. Díky své eklektické lázeňské architektuře a stylu Liberty v toskánském pojetí je Montecatini Terme i nadále centrem lázeňské léčby.

Město Bath, Spojené království: *georgiánské lázeňské město*

Město Bath je považováno za jedno z nejstarších a nejvýznamnějších lázeňských měst. Z původního středověkého opevněného města, vybudovaného kolem centrálního komplexu horkých pramenů, vzniklo v 18. století majestátní georgiánské lázeňské město, které hojně navštěvovala královská rodina i vysoká šlechta. Lékaři v Bathu byli průkopníci diagnostické medicíny založené na minerálních vodách a okolní krajina byla pečlivě upravována v rámci lázeňské léčby. Bath, věnovaný odpočinku, zábavě a vysoké módě, přispěl k vytvoření zdvořilé společnosti a tím i k utváření evropských demokratických tradic a ideálů. Město, které je dvakrát zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO, se vyznačuje svými ikonickými lázeňskými budovami, výjimečným georgiánským urbanismem, palladiánskými architektonickými komplexy, kruhovými uličkami a náměstími. Bath spravuje své horké prameny již 2 000 let. Dnes je to živé lázeňské město, uznávané jako jediné lázeňské město ve Velké Británii.

11 UNITED KINGDOM

BELGIUM

2

7

9

3

4

5

CZECHIA

GERMANY

8

1

FRANCE

6

AUSTRIA

10

ITALY

Kontakty

The Great Spa Towns of Europe

Chiara Ronchini, Generální tajemník
E: chiara.ronchini@greatspatownsofeurope.eu
T: +44 7804209635
W: www.greatspatownsofeurope.eu

Baden bei Wien

Dr Alexandra Harrer, Místní koordinátor
E: alexandra.harrer@baden.gv.at
T: +43 664 888 48009
W: www.baden.at

Spa

Anne Pirard, manažer světového dědictví
E: Anne.pirard@villedespa.be
T: +32 494 32 37 74
W: www.villedespa.be

Františkovy Lázně

Ondřej Míka, manažer světového dědictví
E: mika.ondrej@mufrlazne.cz
T: +420 731 859 559
W: www.frantiskovy-lazne.info

Karlovy Vary

Pavla Freise, manažer světového dědictví
E: gste@karlovyvary.cz
T: +420 728 931 401
www.karlovyvary.cz

Mariánské Lázně

Zuzana Stejskalova, manažer světového dědictví
E: zuzana.stejskalova@mumml.cz
T: +420 606 266 714
W: www.marianskelazne.cz

Vichy

Anke Matthys, Koordinátor pro světové dědictví
E: a.matthys@ville-vichy.fr
T: +33 6 10 38 26 79
W: www.vichy-destinations.fr

Bad Ems

Julia Palotas, Koordinátor pro světové dědictví
E: j.palotas@vgben.de
T: +49 171 6489611
W: www.vgben.de

Baden-Baden

Eva Zimmermann, Koordinátor pro světové dědictví
E: eva.zimmermann@baden-baden.de
T: +49 1517 5483508
W: www.baden-baden.de

Bad Kissingen

Anna Maria Boll, Koordinátor pro světové dědictví
E: aboll@stadt.badkissingen.de
T: +49 175 4822275
W: www.badkissingen.de

Montecatini Terme

Annateresa Rondinella, manažer světového dědictví
E: annateresa.rondinella@ing.unipi.it
T: +39 320 383
W: www.comune.montecatini-terme.pt.it

City of Bath

Tony Crouch, manažer světového dědictví
E: Tony_crouch@bathnes.gov.uk
T: +44 777 6339651
W: www.bathworldheritage.org.uk

www.greatspatownsofeurope.eu

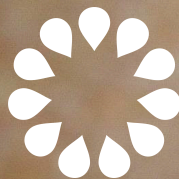
@greatspatownsofeurope

@greatspatownsofeurope

@great-spa-towns-of-europe/

#GreatSpaTownsofEurope

#UNESCO

GREAT
SPA TOWNS
of Europe

unesco

The Great Spa Towns of Europe
Inscribed on the World
Heritage List in 2021

V případě dotazů ze strany tisku a médií se
prosím obraťte na

Naomi O'Toole

E: comms@greatspatownsofeurope.eu